

Conners Ö?retmen Derecelendirme Ölçe?i (CÖDÖ-28)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Conners Ö?retmen Derecelendirme Ölçe?i (CÖDÖ-28)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19340>

Özet

Connors Ö?retmen Derecelendirme Ölçe?i (CÖDÖ-28), orijinal Connors Derecelendirme Ölçekleri'nin Türkçe adaptasyonunun kısa formudur. Bu ölçek, ö?retmenler tarafından ilkokul ça?ındaki çocuklarda ve ergenlerde Dikkat Eksikli?i ve Hiperaktivite Bozuklu?u (DEHB) ile ili?kili davran??sal sorunlar?, hiperaktiviteyi ve uyum problemlerini sistematik olarak de?erlendirmek amacıyla geli?tirilmi?tir. CÖDÖ-28 formu, 28 maddeden olu?makta olup, klinik ve ara?tırma ortamlarında hızlı ve güvenilir bir tarama aracı olarak kullanılmaktadır. Adaptasyon çalışması, ölçeğin Türk kültürü ve popülasyonu için geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Connors Ö?retmen Derecelendirme Ölçe?i, CÖDÖ-28, DEHB, Dikkat Eksikli?i, Hiperaktivite, Davran?m Sorunu, Ölçek Uyarlama, Ö?retmen Derecelendirme.

Yazarlar

Çi?dem Dereboy, Süheyla ?enol, ?ebnem ?ener, Figen Dereboy.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ö?retmenlerin gözlemleri do?rultusunda, çocuk ve ergenlerdeki davran??sal problemleri, özellikle de dikkatsizlik, hiperaktivite ve dürtüsellik belirtilerini objektif ve standart bir biçimde ölçmektir. CÖDÖ-28, DEHB tanısı koyma sürecine destek sağlamak ve tedaviye yanıt izlemek için tasarlanmıştır.

Bu kısa form, uzun versiyonlara göre daha az zaman alır ve bu sayede okul ortamlarında veya yo?un kliniklerde yaygın tarama amacıyla etkin bir şekilde kullanılabilir. Ölçek, özellikle öğrencinin akademik başarıları, sosyal ilişkilerini ve sınıf içi uyumunu etkileyen sorunlu davranışları belirlemeyi hedefler.

Yapı

Connors Ö?retmen Derecelendirme Ölçe?i (CÖDÖ-28), genellikle Dikkat Eksikli?i ve Hiperaktivite Bozuklu?u (DEHB) ile ili?kili olan davran??sal ve duygusal semptomları ölçen psikometrik bir araçtır. Ölçek, öğrencinin okul ortamındaki tipik davranışları de?erlendirmeye odaklanır.

Yapılan uyarlama ve faktör analizleri sonucunda, CÖDÖ-28 toplam 28 madde ve üç ana alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, DEHB'nin temel klinik sunumları kapsamaktadır: Dikkat eksikliği/edilgenlik, Hiperaktivite ve Davran?m sorunu. Bu yapı, ö?retmenlerin gözlemlendiği

sorunlu davran??lar?n kayna??n? ayr??t?rmaya yard?mc? olur.

Geçerlik

CÖDÖ-28'in Türkiye uyarlamas?, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü belirlemek üzere kapsaml? geçerlik çal??malar? ile desteklenmi?tir. Yap? geçerli?i çal??malar?, ölçe?in orijinal yap?s?yla tutarl? oldu?unu göstermi?tir.

Ölçe?in iç tutarl?l???na dair elde edilen veriler, arac?n yüksek düzeyde geçerli oldu?unu i?aret etmektedir. Çal??mada, tüm CÖDÖ-28 için hesaplanan Cronbach'?n alfa katsay?s? 0.95 olarak rapor edilmi?tir. 0.90 üzerindeki bu de?er, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda son derece tutarl? oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik çal??malar?, ölçe?in zaman içinde tutarl? sonuçlar üretme yetene?ini gösterir. Uyarlama çal??mas?nda elde edilen yüksek Cronbach alfa katsay?s? (0.95), CÖDÖ-28'in mükemmel düzeyde bir iç tutarl?lk güvenilirli?ine sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Yüksek güvenilirlik de?eri, ölçe?in rastgele hatalardan ar?nd?r?lm?? oldu?unu ve ö?retmenlerin de?erlendirmelerinin güvenilir bir ?ekilde toplanabildi?ini belirtir. Bu durum, ölçe?in klinik de?erlendirmelerde ve ara?t?rma projelerinde kullan?labilirli?ini art?rmaktad?r.

Faktör Analizi

CÖDÖ-28'in yap?s?sal geçerli?ini incelemek amacıyla gerçekte?tirilen Faktör Analizi, ölçe?in üç temel alt boyutta topland???n? göstermi?tir. Bu faktör yap?s?, orijinal Connors ölçeklerinin klinik olarak tan?mlanm?? boyutlar?yla uyumludur.

Faktör yap?s? ?u ?ekilde ayr?lm??t?r:

Dikkat eksikli?i/edilgenlik (8 madde)

Hiperaktivite (8 madde)

Davran?m sorunu (7 madde)

Bu üç faktör, çocuklardaki DEHB belirti kümelerini (dikkatsizlik, hiperaktivite/dürtüsellik ve kar?? gelme/davran?? bozuklu?u) temsil eder ve ölçe?in klinik olarak anlaml? sonuçlar üretmesini sa?lar. Geriye kalan maddeler ise genel psikopatoloji veya di?er davran?? sorunlar?n? ölçmektedir.

Enstrüman

Test Type: Uyarlama (K?sa Form Derecelendirme Ölçe?i)

Format: Ö?retmen Taraf?ndan Doldurulan Derecelendirme Ölçe?i

Language Available: Türkçe (Orijinali İngilizce)

Population Group: Okul Ça?? Çocuklar? ve Ergenler

Age Group: Genellikle 6-12 ya? aral??? (İlkö?retim dönemi)

Population Details: Türkiye genelinde ilkö?retim ö?rencileri üzerinde standardize edilmi?tir. Ö?retmenler, ö?rencilerin son bir aydaki davran??lar?n? de?erlendirirler.

Test Methodology: 4'lü Likert Tipi Derecelendirme (0: Hiç, 1: Biraz, 2: Oldukça, 3: Çok fazla). Puanlama, alt boyut puanlar?n?n ve toplam puan?n hesaplanmas?na dayan?r. Yüksek puanlar, ilgili davran??sal sorunun ?iddetinin yüksek oldu?unu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Test, Okul Ortam?, Çocuk Psikiyatrisi, Ö?retmen Gözlemi, Davran??sal De?erlendirme, ?ç Tutarlı?ık, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Çi?dem Dereboy

Author ORCID Identifier: Mevcut De?il

Affiliation Email addresses: cdereboy@adu.edu.tr

Correspondence Address: Adnan Menderes Üniversitesi T?p Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dal?, Aydın, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

CÖDÖ-28'in Türkiye uyarlamas?, 2007 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için gerekli yasal ve etik izinler, ilgili makale yazar?ndan veya yay?nc?dan (Türk Psikiyatri Dergisi) alınmal?d?r. Klinik veya akademik kullan?m için telif haklar? ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

?lgili akademik makaleye ve ölçek formuna ait ba?lant?lar a?a??da sunulmu?tur.

Kaynaklar

Dereboy, Ç., ?enol, S., ?ener, ?. ve Dereboy F. (2007). Connors Kısa Form Ö?retmen ve Ana Baba Derecelendirme Ölçeklerinin geçerli?i. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 18(1), 48-58.

Makalenin orijinal PDF'i ?u adresten indirilebilir: turkpsikiyatri.com

CÖDÖ-28'in orijinal PDF formu buradan indirilebilir: conners-ogretmen-derecelendirme-olcegi-codo-28-toad.pdf

Connors Ö?retmen Derecelendirme Ölçe?i (CÖDÖ-28) Maddeleri

CÖDÖ-28, toplam 28 maddeden ve a?a??daki ana alt boyutlardan olu?maktadır:

Dikkat eksikli?i/edilgenlik: 8 madde

Hiperaktivite: 8 madde

Davran?m sorunu: 7 madde

Geriye kalan maddeler genel uyum ve di?er davran??lar? içermektedir.